

نقش واسطه‌ای رضایت جنسی در رابطه میان ویژگی‌های شخصیتی و طلاق عاطفی در مردان

کارشناسی ارشد، گروه روانشناسی و مشاوره، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
استادیار، گروه روانشناسی و مشاوره، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
گروه روانشناسی و مشاوره، مؤسسه تحقیقاتی کیمین، ریچموند هیل، اونتاریو، کانادا

هانیه مصدق

سیدعلی دربانی*

کامدین پارساکیا

ali.darbani@iau.ac.ir

ایمیل نویسنده مسئول:

پدیرش: ۱۴۰۲/۰۶/۱۱

دریافت: ۱۴۰۲/۰۳/۲۲

چکیده

هدف: پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش واسطه‌ای رضایت جنسی در رابطه میان ویژگی‌های شخصیتی و طلاق عاطفی در مردان بود. **روش پژوهش:** پژوهش حاضر از نوع همبستگی و توصیفی بود. جامعه آماری این پژوهش عبارت بود از مردان شهر تهران در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۱. در این مطالعه ۲۶۳ نفر از مردان متاهل شهر تهران به عنوان نمونه آماری پژوهش انتخاب شدند. ابزارهای اندازه‌گیری شامل پرسشنامه رضایت جنسی لارسون (۱۹۹۸)، پرسشنامه طلاق عاطفی گاتمن (۱۹۹۸) و فرم کوتاه پرسشنامه NEO بوده است. سرانجام، داده‌های گردآوری شده از طریق پرسشنامه با استفاده از مدل معادلات ساختاری و نرم افزار SPSS و AMOS تجزیه و تحلیل شد. **یافته‌ها** یافته‌های پژوهش نشان داد که مدل پژوهش برازش خوبی داشته و تمامی مسیرها در مدل پژوهش دارای ضرایب معنی‌دار بودند. نتایج تجزیه و تحلیل آماری داده‌های گردآوری شده از طریق پرسشنامه نشان داد نقش میانجی متغیر رضایت زناشویی در رابطه ویژگی‌های شخصیتی با طلاق عاطفی در سطح ۰/۰۱ معنادار است ($P < 0/01$). **نتیجه‌گیری:** به طور کلی بر اساس یافته‌های به دست آمده در زمینه طلاق عاطفی، ویژگی‌های شخصیتی و رضایت جنسی زوجین می‌توان گفت که این سه متغیر با یکدیگر در ارتباط بوده به طوری که بررسی رابطه این سه در قالب مدل معادلات ساختاری نشان داد، که علاوه بر این که ویژگی‌های شخصیتی می‌توانند به پیش‌بینی طلاق عاطفی و بررسی بهتر وضعیت رابطه زناشویی کمک کنند، با در نظر گرفتن رضایت زناشویی به عنوان متغیر میانجی از آن‌جا که با توجه به نتایج به دست آمده در این پژوهش می‌تواند رابطه موجود میان ویژگی‌های شخصیتی با طلاق عاطفی را تقویت کند، می‌توانیم طلاق عاطفی را با دقت و اطمینان بیش‌تری پیش‌بینی کنیم. لذا نتیجه به دست آمده از این پژوهش می‌تواند در بررسی روابط زوجین مفید واقع شود.

کلیدواژه‌ها: رضایت جنسی، طلاق عاطفی، ویژگی‌های شخصیتی

فصلنامه علمی پژوهشی خانواده‌درمانی کاربردی

شاپا (الکترونیکی) ۲۷۱۷-۲۴۳۰
<http://aftj.ir>

دوره ۴ | شماره ۴ | پیاپی ۱۸ | ۱۹۱-۲۰۲
پاییز ۱۴۰۲

نوع مقاله: پژوهشی

به این مقاله به شکل زیر استناد کنید:
درون متن:

(مصدق و همکاران، ۱۴۰۲)

در فهرست منابع:

مصدق، هانیه، دربانی، سیدعلی، و پارساکیا، کامدین. (۱۴۰۲). نقش واسطه‌ای رضایت جنسی در رابطه میان ویژگی‌های شخصیتی و طلاق عاطفی در مردان. *خانواده‌درمانی کاربردی*. ۴(۴)، ۱۹۱-۲۰۲.

مقدمه

خانواده یکی از ارکان اصلی جامعه به شمار می‌رود، به طوری که رسیدن به یک جامعه سالم در گرو سلامت خانواده و ازدواج است، زیرا مهم‌ترین پایه و اساس تشکیل خانواده رابطه بین زوج‌ها است (پارساکیا و همکاران، ۲۰۲۲). عوامل متعددی بر روابط زوج‌ها تأثیر می‌گذارند که تعدادی از آن‌ها ممکن است همسران را به سمت آسیب‌هایی نظیر اختلاف، تعارض، درگیری، طلاق عاطفی و در نهایت طلاق رسمی سوق دهد (دربانی و پارساکیا، ۲۰۲۲). طلاق یکی از آسیب‌های اجتماعی است که وقوع آن باعث پیدایش بسیاری از آسیب‌های دیگر از جمله ناامیدی و تنهایی، جامعه‌ستیزی، خودکشی، اعتیاد، بزهکاری می‌شود (پارساکیا، رستمی و سعادت، ۲۰۲۳). در آثار مخرب طلاق برای مردان معمولاً دوگانگی عاطفی و مشکلات خلقی زیادی ایجاد می‌شود. اغلب زوج‌ها در شروع زندگی عشق و علاقه متقابل را اولویت قرار می‌دهند اما زمانی که زندگی زناشویی آن‌گونه که انتظار دارند پیش نمی‌رود دچار ناامیدی و عشق و علاقه بین آن‌ها کم‌رنگ و کم‌رنگ‌تر و گاهی محو می‌شود (حسینی و همکاران، ۱۳۹۹).

یکی از اصلی‌ترین مؤلفه‌ها در طلاق عاطفی رضایت جنسی همسران است. حوزه‌ای از زندگی که کمتر مورد توجه قرار گرفته است، رضایت از زندگی جنسی به طور وسیعی به عنوان جنبه مهمی از زندگی انسان و عامل اصلی موثر بر کیفیت کلی زندگی در نظر گرفته می‌شود (مالوری، ۲۰۲۱). انسان معمولاً رابطه جنسی را به عنوان وسیله‌ای برای ابراز احساسات، صمیمیت، خشم، عشق و نیز فعالیتی آرامش‌بخش و لذت‌بخش می‌داند تجربه جنسی شخصی و خصوصی است و افراد افکار و احساسات منحصر به فردی دارند، زندگی جنسی مطلوب و مؤثر بخش مهمی از ازدواج محسوب می‌شود و رابطه قوی بین رضایت جنسی و رضایت زناشویی وجود دارد (ورهالن و همکاران، ۲۰۱۹). در بین ویژگی‌های فردی، یکی از مواردی که می‌تواند روابط همسران را تحت تأثیر قرار دهد ویژگی‌های شخصیتی افراد است که اساس ارتباط را نیز شکل داده و پیش‌بینی‌کننده ثبات زناشویی می‌باشد. ویژگی‌های شخصیتی را می‌توان به طور گسترده به عنوان الگوهایی از شناخت که به عنوان ویژگی‌های متفاوتی از شخصیت پایدار درک شده و بیانگر موقعیت فردی در الگوهای خاص رفتاری، شناختی و احساسی هستند تعریف کرد (رشیدی و همکاران، ۱۴۰۱). شخصیت یکی از عوامل مهمی است که در کیفیت زندگی زوج‌ها و به تبع آن رضایت یا عدم رضایت زناشویی و طلاق عاطفی آن‌ها نقش اساسی داشته باشد. شخصیت افراد یکی از عوامل فردی مهم و تعیین‌کننده است که در روابط بین فردی نقش مهمی را ایفا می‌کند. شخصیت الگوی متمایز و اختصاصی هیجان و رفتار است که بر شیوه تعامل فرد با محیط فیزیکی و اجتماعی خود اثر دارد. برای توصیف شخصیت هر فرد معمولاً به ویژگی‌های شخصیتی او اشاره می‌شود (حاجی حسنی و نصیری، ۱۳۹۹). رویکردی که برای اندازه‌گیری صفات شخصیتی به کار می‌رود مدل پنج عاملی است. برون‌گرایی، توافق‌جویی، گشودگی، روان‌رنجورخویی، وظیفه‌شناسی ابعاد اصلی مدل پنج‌گانه شخصیت هستند. در این طبقه‌بندی افراد دارای ویژگی عواطف مثبت یا برون‌گرایی، افرادی سرزنده، پر جنب‌وجوش و اجتماعی می‌باشند. افراد بسیار عصبی یا افرادی که دارای احساسات منفی بالایی هستند، در روابط خود مضطرب و ناپایدارند. افراد با ویژگی وظیفه‌شناسی بالا، افرادی مسئولیت‌پذیر، متمرکز و سازمان‌یافته هستند. افراد سازگار، افرادی متفکر، مهربان و حامی‌اند. گشودگی نسبت به تجربیات، ویژگی افراد مبتکر و خلاق است.

برونگرایی به خواست فرد برای مثبت بودن، جرأت طلبی، پراورزی بودن و صمیمیت گفته می‌شود. برونگرایی باعث می‌شود فرد از محیط پیرامون خود بازخورد مثبتی دریافت کند که بر نحوه ادراک او از خودش تأثیر می‌گذارد و اعتقاد فرد را در مورد در اختیار داشتن توانمندی‌هایش نشان می‌دهد (چوراچی و همکاران، ۱۳۹۹). بر این اساس هدف از پژوهش حاضر پاسخگویی به سؤال زیر بود:

۱. آیا نقش واسطه‌ای رضایت جنسی در رابطه میان ویژگی‌های شخصیتی و طلاق عاطفی در مردان معنادار است؟

روش پژوهش

طرح این پژوهش توصیفی و از نوع مدل ساختار همبستگی می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش عبارت بود از مردان شهر تهران در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۱. در این پژوهش با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس، مردان شهر تهران به صورت تصادفی انتخاب شده‌اند و با استفاده از توصیه کلاین (۲۰۱۱) مجموع گویه‌های هر ابزار بر عدد ۲٫۵ ضرب می‌گردد تا حجم نمونه برآورد شود که با توجه به تعداد گویه‌های پژوهش حاضر نمونه ۲۶۳ نفر در نظر گرفته شد.

ابزار پژوهش

۱. پرسشنامه رضایت جنسی. لارسون (۱۹۹۸) از آن جهت سنجش میزان رضایت جنسی زوجین در تحقیق خویش استفاده کرد. این پرسشنامه حاوی ۲۵ سؤال بوده که جواب‌های آن به صورت ۵ گزینه‌ای براساس مقیاس لیکرت، امتیازدهی از ۱-۵ است. این پرسشنامه حاوی ۲۵ سؤال بوده و جواب‌های آن به صورت ۵ گزینه‌ای براساس مقیاس لیکرت، امتیازدهی از ۱-۵ است. بدین معنا پاسخ هر سؤال گزینه‌های انتخابی هرگز، به ندرت، گاهی اوقات، اکثر اوقات و همیشه می‌باشد و با توجه به گزینه انتخابی به هر سؤال از ۱ تا ۵ نمره داده می‌شود. بدین ترتیب که در سؤالات ۱، ۲، ۳، ۱۰، ۱۲، ۱۳، ۱۶، ۱۷، ۱۹، ۲۱، ۲۲، ۲۳ گزینه هرگز نمره ۱ و گزینه همیشه نمره ۵ دریافت می‌کند و در سؤالات ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۱، ۱۴، ۱۵، ۱۸، ۲۰، ۲۴، ۲۵ گزینه همیشه نمره ۱ و گزینه هرگز نمره ۵ را دریافت می‌کند و امتیاز ۵۰-۲۵ معادل عدم رضایت جنسی، امتیاز ۷۵-۵۱ معادل رضایت جنسی کم، امتیاز ۱۰۰-۷۶ رضایت جنسی متوسط و امتیاز ۱۲۵-۱۰۱ معادل رضایت جنسی بالاست. اعتبار و روایی این آزمون توسط شمس مفرح (۱۳۸۱) سنجیده شده است که روایی آن ۹۰٪ و اعتبار آن ۸۶٪ گزارش شده است و در تحقیقی دیگر پایایی پرسشنامه رضایت لارسون با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ توسط بهرامی (۱۳۸۶) سنجیده شد که برای گروه بارور ۹۳٪ و برای گروه نابارور ۸۹٪ گزارش شده است.

۲. پرسشنامه طلاق عاطفی: پرسشنامه طلاق عاطفی توسط گاتمن (۱۹۹۸) ساخته شده و دارای ۲۴ گویه است که به صورت تک عاملی طلاق عاطفی را می‌سنجد. نمره گذاری پرسشنامه به صورت دو گزینه-ای بلی (۱) یا خیر (۰) تنظیم شده است. پس از جمع کردن پاسخ‌های مثبت، چنانچه تعداد آن برابر هشت (۸) و بالاتر باشد، به معنای این است که زندگی زناشویی فرد در معرض جدایی قرار داشته و علائمی از طلاق عاطفی در وی مشهود است. بنابراین حداقل نمره ۰ و حداکثر آن ۲۴ با نمره برش ۸ است. گاتمن پایایی پرسشنامه با آلفای کرونباخ ۰/۹۴ گزارش کرد (گاتمن، ۱۹۹۸). پایایی این پرسشنامه در ایران برابر با

۰/۹۳ درصد گزارش شد، روایی صوری این پرسشنامه نیز با نظر متخصصان تایید گردیده است (موسوی و رحیمی‌نژاد، ۲۰۱۵).

۳. پرسشنامه سنجش صفات پنج‌گانه شخصیت (NEO). این پرسشنامه در سال ۱۹۸۵ توسط مک کری و کاستا تهیه شده و ۵ عامل اصلی شخصیت و ۶ خصوصیت در هر عامل یا به عبارتی ۳۰ خصوصیت را اندازه می‌گیرد و بر این اساس ارزیابی جامعی از شخصیت را ارائه می‌دهد. این پرسشنامه دارای دو فرم یکی (S) برای گزارش‌های شخصی است و شامل ۲۴۰ سوال پنج‌درجه‌ای از کاملاً موافق تا کاملاً مخالف است که توسط خود آزمودنی درجه بندی می‌شود و متناسب مردان و زنان در تمام سنین است. و دیگری فرم (R) یا تجدید نظر شده نام دارد و بر اساس درجه بندی‌های مشاهده گر است. این فرم نیز دارای همان ۲۴۰ سوال بوده با این تفاوت که با ضمیر سوم شخص شروع می‌شود. فرم (R) هم می‌تواند به طور مستقل برای ارزیابی شخصیت به کار رود و هم به عنوان مکملی برای گزارش‌های شخصی فرم (S) و یا روایی آن مورد استفاده قرار گیرد (گروسی فرشی، ۱۳۸۰). این پرسشنامه فرم کوتاهی نیز به نام (NEO-FFI) نیز دارد که یک پرسشنامه ۶۰ سؤالی است و برای ارزیابی ۵ عامل اصلی شخصیت به کار می‌رود اگر وقت اجرای تست خیلی محدود باشد و اطلاعات کلی از شخصیت کافی باشد از این پرسشنامه استفاده می‌شود. پاسخنامه این پرسشنامه بر اساس مقیاس لیکرتی (کاملاً مخالفم، مخالفم، بی تفاوت، موافقم و کاملاً موافقم) تنظیم شده است. نمره گذاری فرم کوتاه این پرسشنامه یعنی NEO-FFI در تمام مواد یکسان نیست. به این معنی که در نمره گذاری برخی از مواد فرم کوتاه پرسشنامه، به کاملاً مخالفم نمره ۴، مخالفم نمره ۳، بی تفاوت نمره ۲، موافقم نمره ۱ و کاملاً موافقم نمره ۰ تعلق می‌گیرد. در حالی که برخی دیگر از مواد این فرم کوتاه به صورت عکس حالت گفته شده نمره گذاری می‌شوند (گروسی فرشی، ۱۳۸۰). پرسشنامه شخصیتی NEO-FFI توسط مک کری و کاستا روی ۲۰۸ نفر از دانشجویان آمریکایی به فاصله سه ماه اجرا گردید که ضرایب اعتبار آن بین ۰/۸۳ تا ۰/۷۵ به دست آمده است. اعتبار درازمدت این پرسشنامه نیز مورد ارزیابی قرار گرفته است. در پژوهش آتش روز (۱۳۸۶) با استفاده از روش همسانی درونی، ضریب آلفای کرونباخ برای هر یک از ۵ صفت: روان آزردگی خوبی، برون‌گرایی، گشودگی، سازگاری و وجدانی بودن به ترتیب ۰/۷۴، ۰/۵۵، ۰/۲۷، ۰/۳۸ و ۰/۷۷ به دست آمد.

شیوه اجرا. در این مطالعه ۲۶۳ نفر از مردان متأهل شهر تهران به عنوان نمونه آماری پژوهش انتخاب شدند و پس از تکمیل پرسشنامه‌ها داده‌های گردآوری شده با روش مدل معادلات ساختاری و با استفاده از نرم افزارهای SPSS و AMOS مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

یافته‌ها

از لحاظ ویژگی‌های جمعیت‌شناختی، میانگین سن (انحراف معیار) شرکت‌کنندگان پژوهش ۳۶/۹۳ (۷/۱۲) سال بود. همچنین از نظر میزان تحصیلات ۳۱ (۱۱/۸ درصد) دارای تحصیلات دیپلم و پایین‌تر، ۵۲ نفر (۱۹/۸ درصد) دارای تحصیلات فوق دیپلم، ۱۴۴ نفر (۵۴/۷ درصد) دارای تحصیلات کارشناسی و ۳۶ نفر (۱۳/۷ درصد) دارای تحصیلات کارشناسی ارشد و بالاتر بودند. همچنین ۷۱ نفر (۲۷/۰ درصد) از شرکت‌کنندگان کم‌تر از ۵ سال، ۱۵۴ نفر (۵۸/۶ درصد) بین ۵ تا ۱۰ سال و ۳۸ نفر (۱۴/۴ درصد) بیش

از ۱۰ سال از زمان ازدواجشان گذشته بود. از لحاظ وضعیت اقتصادی نیز ۶۲ نفر (۲۳/۶ درصد) دارای وضعیت اقتصادی ضعیف، ۱۶۶ نفر (۶۳/۱ درصد) دارای وضعیت اقتصادی متوسط و ۳۵ نفر (۱۳/۳ درصد) وضعیت اقتصادی خوبی برخوردار بودند.

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش (n=۲۰۰)

متغیر	میانگین	انحراف معیار	کجی	کشیدگی
طلاق عاطفی	۱۰/۰۷	۴/۷۰	۰/۲۱۰	-۰/۱۲۷
رضایت جنسی	۷۰/۵۹	۲۰/۰۸	۰/۳۰۰	-۰/۱۸۵
وجدانی بودن	۲۷/۳۳	۷/۹۹	-۰/۰۵۸	-۰/۲۶۱
گشودگی	۲۴/۸۶	۶/۲۱	۰/۱۳۵	۰/۴۳۴
برون‌گرایی	۲۷/۴۲	۷/۳۹	-۰/۱۰۳	-۰/۳۵۷
سازگاری	۲۶/۶۰	۷/۳۴	-۰/۰۵۳	-۰/۰۵۹
روان‌رنجورخویی	۲۷/۱۱	۶/۵۸	۰/۰۷۴	-۰/۲۳۶

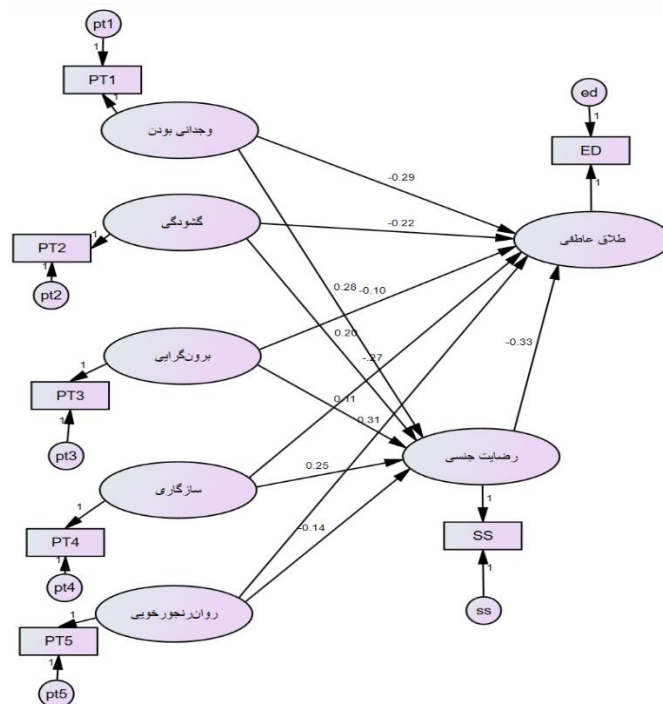
بر اساس مندرجات جدول فوق، با توجه به این که میزان کشیدگی و چولگی تمامی متغیرهای پژوهش عددی بین ۲ و ۲- به دست آمد می‌توان نتیجه گرفت که داده‌ها از توزیع طبیعی برخوردارند.

جدول ۲. ماتریس همبستگی بین متغیرهای پیش‌بین، واسطه‌ای و وابسته مدل پیشنهادی پژوهش

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
وجدانی بودن	۱						
گشودگی	۰/۰۸۳	۱					
برون‌گرایی	**۰/۰۶۰	**۰/۱۸۲	۱				
سازگاری	**۰/۴۸۱	**۰/۱۳۵	**۰/۱۴۷	۱			
روان‌رنجورخویی	-۰/۱۲۵	-۰/۰۷۳	-۰/۰۲۹	-۰/۴۸۴	۱		
طلاق عاطفی	**۰/۵۲۱	**۰/۳۳۴	**۰/۱۲۸	**۰/۵۳۶	**۰/۲۲۸	۱	
رضایت جنسی	**۰/۳۲۶	**۰/۲۶۸	۰/۰۰۸	**۰/۲۹۷	**۰/۱۱۴	**۰/۱۱۴	۱

**p<0.01

جدول فوق اطلاعات مربوط به همبستگی پیرسون بین متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد. پیش از پرداختن به مدل معادلات ساختاری در ابتدا پیش فرض‌های مدل ساختاری بررسی و تأیید شد. همچنین نتایج آزمون‌های برازش مدل نشان داد، شاخص‌های برازش $PCFI=۰/۶۹۸$ ، $PNFI=۰/۶۹۳$ ، $RMSEA=۰/۰۷۶$ ، $CFI=۰/۹۲۲$ ، $IFI=۰/۹۲۲$ و $GFI=۰/۹۱۵$ که حاکی از برازش خوب مدل پیشنهادی با داده‌هاست. بنابراین مدل پیشنهادی از برازندگی مطلوبی برخوردار است. شکل زیر پارامترهای (ضرایب استاندارد) مربوط به اثرات مستقیم متغیرها بر یکدیگر را در مدل پیشنهادی پژوهش نشان می‌دهد.

شکل ۱. ضرایب استاندارد مدل معادلات ساختاری

در شکل فوق، اعداد روی مسیرها، وزن‌های مسیر یا بتاها هستند. بالاترین ضریب (۰/۴۶) به مسیر رضایت جنسی به طلاق عاطفی و پایین‌ترین ضریب (۰/۱۰-) متعلق به مسیر برون‌گرایی به طلاق عاطفی است. با توجه به معناداری مسیرهای نشان داده شده در مدل معادلات ساختاری می‌توان دریافت که اثر غیر مستقیم مدل پژوهش معنادار می‌باشد لذا می‌توان نتیجه گرفت که متغیر میانجی در مدل حاضر نقش واسطه‌ای معناداری دارد ($p < 0.001$). در نهایت، با اطمینان از برازش مناسب مدل، ضرایب استاندارد کل مسیر، مسیرهای مستقیم و غیرمستقیم معادلات ساختاری مربوط به فرضیات پژوهش و با در نظر گرفتن نقش میانجی رضایت جنسی در جدول زیر به نمایش درآمده است.

جدول ۳. اثرات مسیر مستقیم، غیرمستقیم و اثر کل متغیرهای پژوهش

مسیر از	مسیر به	متغیر میانجی	اثر مستقیم	اثر غیرمستقیم	اثر کل
وحدانی بودن	طلاق عاطفی	رضایت جنسی	-۰/۲۹	-۰/۰۹	-۰/۳۸
گشودگی	طلاق عاطفی	رضایت جنسی	-۰/۲۲	-۰/۰۷	-۰/۲۹
برون‌گرایی	طلاق عاطفی	رضایت جنسی	-۰/۱۰	-۰/۰۴	-۰/۱۴
سازگاری	طلاق عاطفی	رضایت جنسی	-۰/۲۷	-۰/۰۸	-۰/۳۵
روان‌رنجورخویی	طلاق عاطفی	رضایت جنسی	۰/۳۱	۰/۰۵	۰/۳۶

خانواده درمانی کاربردی	مصدق و همکاران	۱۹۷ نقش واسطه‌ای رضایت جنسی در رابطه میان ویژگی‌های...
-	-	۰/۳۳ - طلاق عاطفی
-	-	۰/۲۸ - رضایت جنسی
-	-	۰/۲۰ - رضایت جنسی
-	-	۰/۱۱ - رضایت جنسی
-	-	۰/۲۵ - رضایت جنسی
-	-	۰/۱۴ - رضایت جنسی

نتایج مندرج در جدول فوق نشان داد که اثر غیرمستقیم وجدانی بودن بر طلاق عاطفی معادل ۰/۲۹- و اثر کل آن ۰/۳۸- است؛ اثر غیرمستقیم گشودگی بر طلاق عاطفی معادل ۰/۲۲- و اثر کل آن ۰/۲۹- است؛ اثر غیرمستقیم برون‌گرایی بر طلاق عاطفی معادل ۰/۱۰- و اثر کل آن ۰/۱۴- است؛ اثر غیرمستقیم سازگاری بر طلاق عاطفی معادل ۰/۲۷- و اثر کل آن ۰/۳۵- است؛ در نهایت اثر غیرمستقیم روان‌رنجورخویی بر طلاق عاطفی معادل ۰/۳۱ و اثر کل آن ۰/۳۶ است.

بحث و نتیجه گیری

هدف پژوهش حاضر بررسی نقش میانجی رضایت جنسی در رابطه میان ویژگی‌های شخصیتی و طلاق عاطفی در مردان بود. نتایج تجزیه و تحلیل آماری داده‌های گردآوری شده از طریق پرسشنامه نشان داد نقش میانجی متغیر رضایت زناشویی در رابطه ویژگی‌های شخصیتی با طلاق عاطفی در سطح ۰/۰۱ معنادار است. این یافته با نتایج به دست آمده در پژوهش حسینی بهشتیان و عبدی (۱۳۹۹)، رحیمی و همکاران (۱۳۹۸)، رحیمی و همکاران (۱۴۰۱)، قوامی و همکاران (۱۴۰۲)، خیبری پویا و همکاران (۱۴۰۱)، مالوری (۲۰۲۱)، روشنی و همکاران (۱۳۹۸)، جورباچی و همکاران (۱۳۹۹)، زارعان و سدیدپور (۱۳۹۵)، ورهالان و همکاران (۲۰۱۹) همسو بود. در تبیین نقش میانجی رضایت جنسی در رابطه میان ویژگی‌های شخصیتی و طلاق عاطفی می‌توان ادعان داشت که وقوع هر یک از مشکلات جنسی ممکن است تأثیر زیان‌آوری بر سایر حوزه‌ها داشته باشد و بدیهی است که رضایت از رابطه جنسی ارتباط تنگاتنگی با رابطه کلی زن و شوهر دارد (روشنی و همکاران، ۱۳۹۸؛ زارعان و سدیدپور، ۱۳۹۵). پژوهش‌های متعدد نشان دهنده این موضوع است که مسائل جنسی از لحاظ اهمیت در ردیف مسائل درجه اول زندگی هستند (قوامی و همکاران، ۱۴۰۲). چنان‌چه زوجین بتوانند ارتباط عاطفی صحیح و رضایت‌بخشی با یکدیگر برقرار کنند، رضایت جنسی نیز به دنبال آن ایجاد خواهد شد و روابط جنسی به تنهایی نمی‌تواند علت فروپاشی زندگی باشد. همچنین می‌توان گفت که عدم برخورداری از رضایت جنسی می‌تواند باعث تنش‌های زیادی شود (ورلاهی و همکاران، ۲۰۱۹). در واقع، رضایت جنسی می‌تواند باعث احساسات مثبت، نزدیکی و صمیمیت به همسر، بخشش و افزایش ارتباط زناشویی و در نتیجه آن تداوم آن، و افزایش توان حل تعارض زوجین شود و از طلاق عاطفی جلوگیری کند (قوامی و همکاران، ۱۴۰۲). در تبیین بیش‌تر معناداری نقش میانجی رضایت جنسی می‌توان گفت زندگی جنسی باید به منزله رابطه رضایت‌بخشی برای افراد باشد، تا بتوانند نیازهای عاطفی و روانی خود را در آن تامین کرده و هر یک علاوه بر داشتن امنیت روانی، نیازهای جنسی خود را در یک فضای صمیمانه برآورده سازند (مالوری،

۲۰۲۱). رضایت جنسی مولفه بسیار مهمی در روابط وفادارانه است؛ به طور کلی رضایت اولیه از رابطه جنسی یک عامل پیش‌بینی‌کننده قوی برای رضایت و تداوم رابطه در زمان‌های بعدی می‌باشد (خیبری پویا و همکاران، ۱۴۰۱). از این رو می‌توان استدلال کرد که رضایت زناشویی خود یک تعیین‌کننده اصلی برای طلاق عاطفی نیست اما می‌توان با توجه به مطالب ذکر شده به عنوان یک متغیر واسطه‌ای عمل کند. در ادامه رابطه میان رضایت جنسی و ویژگی‌های شخصیتی تبیین گردیده است.

این پژوهش مانند هر پژوهش دیگری دارای محدودیت‌هایی بود که عبارت است از: با توجه به جامعه آماری گسترده در شهر تهران که از جمعیت بالایی برخوردار است، شیوه نمونه‌گیری در دسترس نمی‌تواند روش مناسبی باشد. همچنین، نگرش شرکت‌کنندگان به آزمون‌های مورد استفاده، میزان همکاری آن‌ها با پژوهشگر و میزان صداقت و علاقه آن‌ها به همکاری در پژوهش از مواردی است که تقریباً از اراده و کنترل پژوهشگر خارج است و می‌تواند نتایج تحقیق را تحت تأثیر قرار دهد. در نهایت، استفاده از پرسشنامه به عنوان ابزار گردآوری داده‌ها می‌تواند نتایج را تحت تأثیر قرار دهد. همه این موارد باعث کاهش قدرت تعمیم نتایج پژوهش حاضر می‌شود فلذا در تعمیم آن باید جوانب احتیاط رعایت گردد. با توجه به نتایج به دست آمده در پژوهش حاضر و لحاظ نمودن محدودیت‌های آن، پیشنهاد می‌شود به دلیل اهمیت موضوع پژوهش، پژوهشی مشابه برای جوامع دیگر و با منظور نمودن متغیرهای مختلف و افزودن متغیرهای مستقل و وابسته بیش‌تر و به طور ویژه متغیرهای میانجی و تعدیل‌گر اجرا و نتایج با پژوهش حاضر مقایسه شود. همچنین پیشنهاد می‌شود در کارگاه‌های آموزشی زوج‌درمانی و روابط زناشویی از مدل به دست آمده در پژوهش حاضر برای تفهیم بهتر مطالب استفاده گردد.

موازین اخلاقی

در این پژوهش موازین اخلاقی شامل اخذ رضایت آگاهانه، تضمین حریم خصوصی و رازداری رعایت شد.

سپاسگزاری

بدینوسیله از کلیه کسانی که ما را در انجام پژوهش یاری کردند سپاسگزاریم.

مشارکت نویسندگان

پژوهش حاضر حاصل اقتباس از طرح پژوهشی نویسنده اول بود. نویسندگان این پژوهش در طراحی، مفهوم‌سازی، روش‌شناسی، گردآوری داده‌ها، تحلیل آماری داده‌ها، پیش‌نویس، ویراستاری و نهایی‌سازی نقش داشتند.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان، این مقاله حامی مالی و تعارض منافع ندارد.

منابع

- جورابچی، سیده معصومه، دوایی، مهدی، و مردانی راد، مژگان. (۱۳۹۹). طراحی مدل تعهد زناشویی بر اساس مولفه‌های سلامت روانی، ویژگی‌های شخصیتی با میانجیگری رضایت جنسی در زوجین مراجعه کننده به مراکز خانه‌های سلامت شهر تهران، نشریه قرآن و طب، ۵(۱)، ۹۳-۱۰۹.
- حاجی حسنی، مهرداد، و نصیری، عصمت. (۱۳۹۹). پیش بینی رضایت جنسی در زنان: نقش پنج عامل بزرگ شخصیتی و جهت گیری مذهبی، نشریه دانش انتظامی چهارمحال و بختیاری، ۸(۳۲)، ۴۳-۵۶.
- حسینی بهشتیان، سید محمد، و عطار، مژگان. (۱۳۹۹). نقش ویژگی‌های شخصیتی، سبک‌های دلبستگی و صمیمیت در پیش بینی طلاق. جامعه پژوهی فرهنگی، ۱۱(۳)، ۸۷-۱۱۱.
- خیبری پویا، آویسا، محمدی، محسن، کرمی، ابوالفضل، و رحیمیان بوگر، اسحاق. (۱۴۰۱). تدوین الگوی رضایت جنسی براساس فاکتورهای شناختی (رابطه جنسی اشتراکی، دشواری تنظیم هیجانی، تمایز یافتگی) اجتماعی (اعتماد در رابطه بین فردی) اخلاقی (عدالت اخلاقی). خانواده درمانی کاربردی، ۳(۴)، ۲۶۱-۲۸۳.
- رحیمی پردنجانی، طیب، مشفق، نجمه، و ضاربی، آرزو. (۱۳۹۵). بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیتی با رضایت جنسی زنان، مجله دانشگاه علوم پزشکی سبزوار، ۲۳(۶)، ۸۲۶-۸۳۵.
- رحیمی، فیض اله، آتش پور، سیدحمید، و گل پرور، محسن. (۱۳۹۸). پیش‌بینی تمایل به طلاق بر اساس باورهای فردی شخصیت، نیازهای اساسی و تله‌های زندگی زوج‌های متقاضی طلاق. دانش و پژوهش در روان شناسی کاربردی، ۲۰(۲)، ۱۳-۲۳.
- رشیدی، فرنگیس، منیرپور، نادر، و دوکانه‌ای فرد، فریده. (۱۴۰۱). مدل طلاق عاطفی براساس تمایز یافتگی با نقش میانجی ساختار شخصیت و تجربه مایی. خانواده درمانی کاربردی، ۳(۲)، ۸۵-۱۱۶.
- روشنی، شهره، تافته، مریم، و خسروی، زهره. (۱۳۹۸). فراتحلیل پژوهش‌های طلاق در ایران در دو دهه اخیر (۱۳۷۷-۱۳۹۷) و ارائه راهکارهای کاهش طلاق و پیامدهای منفی آن برای زنان و فرزندان. زن در توسعه و سیاست، ۱۷(۴)، ۶۵۳-۶۷۴.
- زارعان، منصوره، و سادات سدیدپور، سمانه. (۱۳۹۵). فراتحلیل تحقیقات مربوط به طلاق: رویارویی عوامل فردی و اجتماعی. بررسی مسائل اجتماعی ایران، ۷(۲)، ۱۹۱-۲۱۸.
- شمس‌مفرح، زهرا. (۱۳۸۰). بررسی تأثیر مشاوره زناشویی بر رضایت جنسی مراجعه کنندگان به یکی از مراکز بهداشتی شهر شیراز، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی ایران.
- قوامی، رضوان، محمدی فاضل، مینا، علیاری، زهرا، و بیرق‌دار، شهناز. (۱۴۰۲). نقش دلزدگی زناشویی و نارضایت جنسی در شکست عشقی در زنان با طلاق عاطفی. خانواده درمانی کاربردی، ۴(۱)، ۲۳۷-۲۲۱.

References

- Darbani, S. A., & Parsakia, K. (2022). The effectiveness of strength-based counseling on the reduction of divorced women's depression. *Journal of Assessment and Research in Applied Counseling (JARAC)*, 4(1), 64-76.
- Ghavami, R., Mohammadi Fazel, M., Aliari, Z., & Birghdarr, S. (2023). The role of marital dissatisfaction and sexual dissatisfaction in emotional breakup in women with emotional divorce, *Applied Family Therapy*, 4(1), 221-237. (In Persian)

- Gottman, J. M. (1998). Psychology and the study of marital processes. *Annual review of psychology*, 49(1), 169-197.
- Hajihassani, M., & Naseri, E. (2020). Predicting sexual satisfaction in women: the role of Big Five personality traits and religious orientation, *Journal of Law Enforcement Knowledge*, 8(32), 43-56. (In Persian)
- Hoseini Beshatian, S. M., & Attar, M. (2020). The role of personality traits, attachment styles, and intimacy in predicting divorce, *Cultural Sociology*, 11(3), 87-111. (In Persian)
- Jorabchi, S. M., Davaii, M., & Mardani Rad, M. (2020). Designing a model of marital commitment based on psychological health components, personality traits, with the mediation of sexual satisfaction in couples referred to health houses in Tehran, *Quran and Medicine Journal*, 5(1), 93-109. (In Persian)
- Khabiri Pouya, A., Mohammadi, M., Karami, A. F., & Rahimian Boghr, E. (2022). Developing a model of sexual satisfaction based on cognitive factors (shared sexual relationship, emotional regulation difficulties, differentiation) social (interpersonal trust) ethical (moral justice), *Applied Family Therapy*, 3(4), 261-283. (In Persian)
- Mallory, A. B. (2022). Dimensions of couples' sexual communication, relationship satisfaction, and sexual satisfaction: a meta analysis. *Journal of Family Psychology*; 36(3), 358-71.
- Mousavi, S. F., & Rahiminezhad, A. (2015). The comparison of interpersonal identity statuses in married people with regards to emotional divorce. *Applied Psychological Research Quarterly*, 6(1), 11-23.
- Parsakia, K., Rostami, M., & Saadati, S. M. (2023). The Relationship between Emotional Intelligence and Marital Conflicts Using Actor-Partner Interdependence Model. *Journal of Psychosociological Research in Family and Culture*, 1(1), 23-28.
- Parsakia, K., Rostami, M., Saadati, N., Darbani, S. A., & Navabinejad, S. (2022). Domination/submission and Sadism/Masochism relationships in couples: a review article. *Journal of Assessment and Research in Applied Counseling (JARAC)*, 4(4), 83-91.
- Rahimi Pardanjeni, T., Mashhadi, N., & Darabi, A. (2016). Investigating the Relationship between Personality Traits and Sexual Satisfaction in Women, *Sabzevar Medical University Journal*, 23(6), 826-835. (In Persian)
- Rahimi, F., Atashpour, H., & Golparvar, M. (2019). Predicting tendency to divorce based on individual personality beliefs, basic needs, and life traps of couples seeking divorce, *Applied Psychology Research Quarterly*, 20(2), 13-23. (In Persian)
- Rashidi, F., Monirpour, N., & Dokanehi Fard, F. (2022). The emotional divorce model based on differentiation with the mediating role of personality structure and sexual experience, *Applied Family Therapy*, 3(2), 85-116. (In Persian)
- Roshani, S., Taftah, M., & Khosravi, Z. (2019). Meta-analysis of divorce research in Iran in the past two decades (1998-2018) and proposed solutions to reduce divorce and its negative consequences for women and children, *Women in Development and Politics*, 17(4), 653-674. (In Persian)

- Shams-Mofarahe, Z. (2001). The effect of marital counseling on the sexual satisfaction of clients referred to one of the health centers in Shiraz, Master's Thesis, Shiraz University of Medical Sciences and Health Services, Iran. (In Persian)
- Verhallen, A. M., Renken, R. J., Marsman, J. B. C., & Ter Horst, G. J. (2019). Romantic relationship breakup: An experimental model to study effects of stress on depression (-like) symptoms. *PLoS One*, 14(5), e0217320.
- Zareaan, M., & Sadat Sadedpour, S. (2016). Meta-analysis of research on divorce: coping with individual and social factors, *Iranian Journal of Social Issues*, 7(2), 191-218. (In Persian)

The mediating role of sexual satisfaction in the relationship between personality traits and emotional divorce in men

Hanieh. Mosadegh¹, Seyed Ali. Darbani^{2*} & Kamdin. Parsakia³

Abstract

Aim: The purpose of this study was to investigate the mediating role of sexual satisfaction in the relationship between personality traits and emotional divorce in men. **Method:** The current research was correlational and descriptive. The statistical population of this research was the men of Tehran in 2022-23. In this study, 263 married men of Tehran were selected as the statistical sample of the research. The measurement tools include Larson's Sexual Satisfaction Questionnaire (1998), Gottman's Emotional Divorce Questionnaire (1998) and the short form of the NEO Questionnaire. Finally, the data collected through the questionnaire was analyzed using the structural equation model and SPSS and AMOS software. **Results:** The research findings showed that the research model had a good fit and all paths in the research model had significant coefficients. The results of the statistical analysis of the data collected through the questionnaire showed that the mediating role of the marital satisfaction variable in the relationship between personality traits and emotional divorce is significant at the 0.01 level ($P < 0.01$). **Conclusion:** In general, based on the findings in the field of emotional divorce, personality characteristics and sexual satisfaction of couples, it can be said that these three variables are related to each other. Examining the relationship between these three in the form of a structural equation model showed that personality traits can help predict emotional divorce and better examine the state of the marital relationship. Therefore, by considering marital satisfaction as a mediating variable, since according to the results obtained in this research, it can strengthen the existing relationship between personality traits and emotional divorce, we can predict emotional divorce with more accuracy and confidence. Therefore, the result obtained from this research can be useful in examining couples' relationships.

Keywords: *sexual satisfaction, emotional divorce, personality traits*

1. MSc, Department of Psychology and Counseling, South Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

2. *Corresponding author: Assistant Professor, Department of Psychology and Counseling, South Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

Email: ali.darbani@iau.ac.ir

3. Department of Psychology and Counseling, KMAN Research Institute, Richmond Hill, Ontario, Canada